

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์ การปรับตัวตามพัฒนาการของหญิงตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ และแนวทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ผู้ให้ข้อมูล คือ เด็กหญิงอายุ 12-15 ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานบริการของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขว่าตั้งครรภ์และได้ไปฝากครรภ์ ณ สถานบริการของรัฐ ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กันยายน พ.ศ. 2551 จำนวน 13 ราย คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้รับคำแนะนำ ความช่วยเหลือในการดูแลสุขภาพของตนจนอยู่ในสภาวะจิตใจและร่างกายที่ปกติ รวมทั้งมีความพร้อมในการให้ข้อมูล มีสติสัมปชัญญะดี สามารถพูดภาษาไทยได้เป็นอย่างดี สามารถจำและเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ขณะเกิดเหตุการณ์ก่อนและหลังการตั้งครรภ์ เป็นผู้ที่ยินยอมให้ความร่วมมือในการทำวิจัยและได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองตามกฎหมาย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ตามแนวทางการสัมภาษณ์แบบ ไม่มีโครงสร้าง ที่สถานบริการของรัฐและที่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัย แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป แนวคำถามแบบไม่มีโครงสร้างและอุปกรณ์บันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยาของ (Creswell, 2003, pp. 190-195) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

วิถีชีวิตของเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์

เด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มที่ศึกษา มีวิถีชีวิตแตกต่างกันตามลักษณะการพักอาศัยและการศึกษาคั้งนี้

วิถีชีวิตของเด็กหญิงวัยเยาว์ตามลักษณะการพักอาศัย จากลักษณะบริบทสังคมไทย

เด็กหญิงวัยเยาว์เป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้นที่อยู่ในความดูแลของพ่อแม่ รับฟังคำแนะนำ ตักเตือนให้ความอบอุ่นอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นหัวใจหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงตามวัยที่สำคัญ แต่เด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มที่ศึกษาอายุระหว่าง 12 - 15 ปี มีการดำเนินชีวิตแตกต่างจากเด็กหญิงวัยเยาว์ทั่วไปเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ เด็กหญิงพักอาศัยกับพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดเพียง 7 คน ส่วนอีก 6 คนนั้นพักอาศัยกับพ่อแม่บุญธรรม จำนวน 1 คน พักอาศัยกับญาติ เช่น พี่ชายและน้า จำนวน 4 คน พักอาศัยกับผู้ที่เกี่ยวพันกับเครือญาติ จำนวน 1 คน ตั้งครรภ์จากการยินยอมมีเพศสัมพันธ์ 12 ราย ถูกล่วงละเมิดทางเพศ 1 ราย ภายหลังตั้งครรภ์มีสถานภาพสมรสคู่ 12 คน ม่าย 1 คน

วิถีชีวิตของเด็กหญิงวัยเยาว์ตามลักษณะการศึกษา เด็กหญิงวัยเยาว์ที่อายุ 12 - 15 ปี ที่สำรวจอยู่ระหว่างการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามระบบการศึกษาไทย แต่เด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มที่ศึกษา จำแนกตามข้อมูลการศึกษาได้ 4 แบบ แบบที่ 1 เด็กหญิงไม่ได้เรียนหนังสือทั้งระยะก่อนและหลังการตั้งครรภ์ 3 คน แบบที่ 2 เด็กหญิงเรียนหนังสือทั้งระยะก่อนและหลังการตั้งครรภ์ 2 คน แบบที่ 3 ก่อนตั้งครรภ์อยู่ในระบบการศึกษาปกติ หลังตั้งครรภ์อยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน 2 คน แบบที่ 4 ก่อนตั้งครรภ์อยู่ในระบบการศึกษา หลังตั้งครรภ์ลาออกจากระบบการศึกษา 5 คน

วิถีชีวิตของเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์สะท้อนว่า บริบทการพักอาศัยและระบบการศึกษา ไม่สามารถปิดกั้นการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยในกลุ่มเด็กหญิงวัยเยาว์ ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น ที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางเพศ การศึกษาครั้งนี้จึงพบการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย เป็นเหตุให้ตั้งครรภ์ในกลุ่มเด็กหญิงวัยเยาว์ทั้งที่พักอาศัยกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ และกลุ่มเด็กหญิงวัยเยาว์ทั้งที่ลาออกจากโรงเรียนก่อนคบหาเพื่อนชายและผู้ที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ประเด็นหลักที่เป็นข้อสรุปจากการศึกษา ได้แก่ วิถีชีวิตของเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ประสบการณ์การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์ การปรับตัวตามพัฒนาการของหญิงตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ และแนวทางความช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ดังรายละเอียด

ประสบการณ์การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์

การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของเด็กหญิงวัยเยาว์ จำนวน 12 ใน 13 คน เกิดจากการยินยอม คนรัก เด็กหญิง 11 ใน 13 ราย มีเพศสัมพันธ์ที่บ้านฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในช่วงเวลาที่อยู่กันตามลำพัง เด็กหญิง 6 ใน 13 ราย มีเพศสัมพันธ์กับคนรักในช่วงเวลากลางวัน เด็กหญิงวัยเยาว์บางรายไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการตั้งครรภ์ที่ถูกต้อง เข้าใจผิดคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกัน ขณะที่ตนเองเป็นเด็กไม่น่าทำให้มีบุตรได้ ทำให้เด็กหญิงวัยเยาว์ 5 ราย ตั้งครรภ์ เนื่องจากไม่ตั้งใจ กินยาคุมให้ถูกต้อง เช่น กินไม่ตรงเวลา กินยาไม่สม่ำเสมอ มีอาการข้างเคียงจากยาคุมกำเนิดแล้วไม่กล้าไปพบแพทย์ตรวจ สำหรับผู้ที่ไม่เคยกินยาคุมกำเนิด แม้ว่าวิตกกังวลเรื่องการตั้งครรภ์ เช่นเดียวกัน แต่ก็ไม่กล้าขอรับคำปรึกษาจากผู้อื่นเช่นกัน เนื่องจากรู้สึกอายใจที่ตนเอง มีเพศสัมพันธ์ในวัยเด็กซึ่งเป็นวัยเรียน รวมทั้งวิตกกังวลว่าเรื่องราวของตนเองจะถูกเปิดเผย

หลังการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเด็กหญิงวิตกกังวลเรื่องการตั้งครรภ์มากกว่าปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แต่การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยขึ้นอยู่กับฝ่ายชาย เด็กหญิงวัยเยาว์มีเพศสัมพันธ์กับคนรักที่ไม่คุมกำเนิดโดยวิธีใด ๆ จำนวน 4 ราย มีการป้องกันเป็นบางครั้งด้วยถุงยางอนามัย 3 ราย และหลังข้างนอก 1 ราย ทำให้เด็กหญิงวัยเยาว์ตั้งครรภ์โดยที่ไม่มีการวางแผนมีบุตร เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ เด็กหญิงวัยเยาว์บางรายรู้ว่าการไม่มีประจำเดือนเป็นสัญญาณการตั้งครรภ์

แต่ระยะแรกที่สังเกตพบว่าประจำเดือนไม่มาตามปกติ เด็กหญิงเลือกปฏิเสธการรับรู้การตั้งครรภ์ กลัวความจริงเรื่องการตั้งครรภ์ กลัวผู้ปกครอง ครู และผู้อื่นรับรู้ เพราะการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเยาว์ และวัยเรียนยังไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย และมีเด็กหญิงบางรายเท่านั้นที่ซื้อชุดตรวจการตั้งครรภ์ มาตรวจยืนยันการตั้งครรภ์ด้วยตนเอง จากนั้นจึงตัดสินใจเลือกคนรัก เพื่อน หรือคนรู้จักเป็นที่ปรึกษา เมื่อตนเองไม่สามารถจัดการปัญหาการตั้งครรภ์หรือไม่สามารถปิดบังการตั้งครรภ์ได้ จึงตัดสินใจปรึกษาผู้ปกครอง ข้อสังเกตคือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ศึกษาทุกรายไม่ปรึกษาครูหรือบุคลากร ด้านสาธารณสุขเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย

ข้อมูลนี้สะท้อนว่าการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์ เกิดขึ้นตามอารมณ์ ความรู้สึกทางเพศ ที่เป็นผลจากฮอร์โมนเพศที่เริ่มสร้างในช่วงวัยนี้ โดยที่ไม่ได้คาดหวังเรื่องการสืบเผ่าพันธุ์ เด็กหญิงไม่มีความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางเพศ ไม่มีทักษะด้านการควบคุม หลีกเลี่ยงการปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ ภายหลังก่อให้เกิดมีเพศสัมพันธ์ เด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มที่ศึกษาเกิดความเครียดเกี่ยวกับการปกปิดเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ และปัญหาจากการคุมกำเนิด ช่วงนี้เด็กหญิงวัยเยาว์วิตกกังวล ปัญหาของตนเองมากกว่าพัฒนาการของครรภ์

การปรับตัวตามพัฒนาการของหญิงตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กหญิงวัยเยาว์

เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ได้ปรับตัวตามพัฒนาการของหญิงตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง 3 ประเด็น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น ความพร้อมในการมีบุตร และการปรับบทบาทการเป็นมารดา

การเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น

การเปลี่ยนแปลงสำคัญที่ทำให้เด็กหญิงวัยเยาว์อายุ 12-15 ปี รับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงไปสู่วัยรุ่นคือ การเปลี่ยนแปลงลักษณะประจำเพศ ได้แก่ การมีประจำเดือน ต่อมาเมื่อเด็กหญิงเริ่มคบหากับเพศชายและมีอารมณ์ทางเพศ เด็กหญิงจึงยินยอมสานต่อสัมพันธ์ทางเพศกับฝ่ายชายในสถานที่ที่เป็นส่วนตัว ปรารถนาจากการรับรู้ของผู้อื่น เพื่ออยู่กับฝ่ายชายตามลำพัง เพิ่มโอกาสการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งส่วนมากเลือกช่วงเวลากลางวัน ระยะเวลาที่คบหากันก่อนมีเพศสัมพันธ์ เริ่มตั้งแต่ 2 สัปดาห์ ถึง 1 ปี เหตุจูงใจที่สนับสนุนให้เด็กหญิงวัยเยาว์มีเพศสัมพันธ์ คือ การรับรู้พฤติกรรมทางเพศของเพื่อนวัยใกล้เคียงกัน ซึ่งพบได้โดยทั่วไปและต้องการการยอมรับจากฝ่ายชายคนรักที่คบหาใกล้ชิดตนเอง

ข้อมูลนี้สะท้อนว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมมีผลต่อการรับรู้เรื่องเพศศึกษาในกลุ่มเด็กวัยรุ่น ค่านิยมเรื่องเพศในสังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไป ทำให้แนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเกิดขึ้นในเด็กที่ช่วงแรกเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งร่างกายเริ่มสร้างฮอร์โมนเพศ การคบเพื่อนเพศตรงข้ามก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ก็ใช้เวลาน้อยลง เพราะความรู้สึกอยากรู้ อยากลองตามเพื่อนและ

สื่อ โดยที่เด็กไม่รู้สึกลึกซึ้ง อาจกล่าวได้ว่าเด็กเคยชินกับการรับรู้ข้อมูลการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน วัยเด็ก ตั้งครรภ์ระหว่างเรียน การทำแท้งจากเพื่อนนักเรียน เพื่อนบ้าน และสื่อต่าง ๆ ในสังคม

ความพร้อมในการมีบุตร

เด็กหญิงวัยเยาว์ที่มีเพศสัมพันธ์กับสามีเกิดจากความสมัครใจ 12 ราย ส่วนเพศสัมพันธ์ที่ไม่สมัครใจเกิดจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ 1 ราย ทุกรายไม่มีการวางแผนที่จะมีบุตร โดยเพศสัมพันธ์ที่สมัครใจทำให้เกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้วางแผนมีบุตร 4 ลักษณะ ได้แก่ ทั้งคู่ไม่ได้คุมกำเนิดทั้งที่ไม่ต้องการมีบุตร ทั้งคู่ไม่คุมกำเนิดเพราะฝ่ายชายต้องการมีบุตร การคุมกำเนิดของฝ่ายหญิงล้มเหลว และการคุมกำเนิดของฝ่ายชายล้มเหลว เมื่อรับรู้การตั้งครรภ์ เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ต้องการยุติการตั้งครรภ์ได้เลือกวิธีกินยาสตรีเบลโต โดยเชื่อว่าฤทธิ์ยาสตรีเบลโตช่วยขับเลือดประจำเดือนออกมาทำให้เกิดการแท้งลูกได้ เมื่อไม่สำเร็จจึงคิดถึงวิธีการทำแท้ง ซึ่งมีข้อจำกัดคืออายุครรภ์มากทำให้การทำแท้งมีความเสี่ยงสูงและค่าใช้จ่ายสูง เมื่อเด็กหญิงเปลี่ยนใจไม่ทำแท้งจึงเริ่มทบทวนตัวเอง สนใจลูกในครรภ์ ขอมรับการตั้งครรภ์ รับรู้การมีตัวตนของทารกและสนใจสร้างสัมพันธ์ภาพกับทารกในครรภ์

ข้อมูลนี้สะท้อนถึงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ ดังนั้นการตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์จึงไม่มีความพร้อมสำหรับการเลี้ยงดูลูกตามลำพัง เพราะต้องปฏิบัติหลายบทบาทในขณะที่เป็นวัยรุ่นตอนต้น ได้แก่ บทบาทแม่ ภรรยา ลูก นักเรียน โดยเฉพาะเด็กหญิงวัยเยาว์ที่มีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายชาย ซึ่งยังอยู่ในภาวะพึ่งพิงครอบครัวเช่นเดียวกัน อาจเกิดภาวะวิกฤตในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาพครอบครัวที่ไม่มั่นคง และส่งผลต่อคุณภาพการเลี้ยงดูทารกที่เกิดมาด้วย เมื่อระยะเวลาผ่านไป เกิดพัฒนาการของการตั้งครรภ์ ทารกในครรภ์เติบโต มีการเคลื่อนไหว ทำให้เด็กหญิงเกิดความผูกพัน ห่วงใย วิตกกังวลสุขภาพของทารกในครรภ์ ซึ่งบ่งบอกว่าเด็กหญิงวัยเยาว์อายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์มีความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจสำหรับการมีบุตร แต่เด็กหญิงวัยเยาว์ยังคงไม่มีความพร้อมด้านสังคม เพราะอยู่ในภาวะพึ่งพิง และบางรายยังอยู่ในวัยเรียน

การปรับบทบาทการเป็นมารดา

ระยะก่อนคลอด

เมื่อเปิดเผยข้อมูลการตั้งครรภ์แล้ว เด็กหญิงบางรายได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวให้อยู่ร่วมกับสามีได้อย่างเปิดเผย ความเครียด ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ลดลง เริ่มยอมรับการตั้งครรภ์ จึงแสดงบทบาทมารดาด้วยการไปฝากครรภ์ ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย รายไตรมาส ทบทวนความสามารถของตนเองในการเลี้ยงดูทารก พัฒนาตนเองด้วยการฝึกปฏิบัติเลี้ยงดูทารก ศึกษาวิธีการเลี้ยงดูทารกด้วยตนเอง หรือซักถามผู้ที่มีประสบการณ์ รวมทั้งเตรียมเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ระยะหลังคลอด

เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ต้องเรียนรู้ ปรับตัว เตรียมตัวดูแลตนเองและบุตรหลังคลอด ซึ่งเป็นเรื่องที่ยุงยากสำหรับเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ตั้งครรภ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประสบการณ์ในการดูแลเด็กทารก แต่เด็กหญิงที่อยู่แบบครอบครัวขยายมีปัญหาน้อยกว่าเด็กหญิงที่แยกครอบครัวภายหลังการตั้งครรภ์หรือคลอด เพราะมีโอกาสได้รับคำแนะนำจากสมาชิกครอบครัวญาติและเพื่อนบ้าน ตามวัฒนธรรมครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ช่วยในการปรับตัวและพัฒนาบทบาทหญิงตั้งครรภ์ เช่น บทบาทแม่ในการดูแลและจัดการพฤติกรรมต่าง ๆ ของทารก รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงลูก การสังเกตต้นแบบการเลี้ยงลูกจากผู้ที่มีบทบาทเป็นแม่มาก่อน ทำให้เด็กหญิงมีมโนภาพพื้นฐานเรื่องบทบาทแม่

ข้อมูลนี้สะท้อนว่าความพร้อมด้านจิตใจของเด็กหญิงวัยเยาว์ เกิดขึ้นเมื่อคนรักและครอบครัวยอมรับการตั้งครรภ์ ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ทำให้มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ และปรับบทบาทความเป็นมารดาทั้งในระยะก่อนคลอดและหลังคลอดได้ดียิ่งขึ้น แต่เด็กหญิงวัยเยาว์บางรายยังอยู่ในวัยเรียน ต้องปรับบทบาทการเป็นมารดา ภรรยา ควบคู่กับบทบาทนักเรียนด้วย จึงไม่สามารถปรับบทบาทการเป็นมารดาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางความช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์

จากการศึกษาความช่วยเหลือที่เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ได้รับ พบว่า ความช่วยเหลือ ที่เด็กหญิงได้รับตามบริบทตนเอง ขณะที่ผลการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีแหล่งความช่วยเหลือ ในสังคมที่อยู่นอกเหนือประสบการณ์การรับรู้ของเด็กหญิง ผู้วิจัยจึงสรุปแนวทางที่เหมาะสม ในการช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ตามมุมมองของเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ และแนวทางที่เหมาะสมตามข้อสรุปของผู้วิจัย

1. แนวทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ตามมุมมองของเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์

เมื่อเด็กหญิงวัยเยาว์ตั้งครรภ์ เด็กหญิงได้รับผลกระทบทั้งด้านสังคม การศึกษา สุขภาพ และเศรษฐกิจ ความช่วยเหลือที่เด็กหญิงได้รับขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เปิดเผยข้อมูลการตั้งครรภ์ และบริบทบุคคลแวดล้อม ได้แก่ เพื่อน สามี ผู้ปกครอง ครอบครัว และครู ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญ ในการช่วยเหลือให้เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์สามารถปรับตัวตามพัฒนาการของหญิงตั้งครรภ์ได้ดียิ่งขึ้น ดังสรุปจากข้อค้นพบ

1.1 ความช่วยเหลือด้านสังคม ได้แก่ การได้รับการส่งเสริมให้ใช้ชีวิตคู่ และการช่วยเหลือการดำเนินชีวิตในระยะคลอด

1.1.1 การส่งเสริมให้ใช้ชีวิต ถ้าผู้ใหญ่รับรู้ความสัมพันธ์ก่อนที่เด็กหญิงจะตั้งครรภ์ ผู้ใหญ่บางรายจัดการให้ทั้งคู่ได้อยู่ด้วยกัน โดยเน้นการแนะนำให้คุมกำเนิด เนื่องจากเด็กหญิงยังเป็นวัยรุ่นตอนต้นที่อายุน้อยกว่า 15 ปี หลังจากการเปิดเผยการตั้งครรภ์ ผู้ปกครองของเด็กหญิงวัยเยาว์และผู้ปกครองฝ่ายชายสร้างความมั่นใจในการดำเนินชีวิตในสังคมแก่เด็กหญิงวัยเยาว์ด้วยการแสดงการยอมรับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น โดยจัดให้มีการส่งขอตามประเพณีไทย การหมั้น หรืออนุญาตให้พักอาศัยร่วมกันฉันท์สามีภรรยาทั่วไปอย่างเปิดเผยในสังคม โดยยังคงไปเรียนตามปกติด้วย เมื่อความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาของตนเองลดลง ทำให้เด็กหญิงรู้สึกยอมรับการตั้งครรภ์ ยอมรับทารกในครรภ์ได้ดีขึ้น ส่งเสริมให้เกิดความพร้อมสำหรับปรับบทบาทการเป็นมารดา กระตุ้นให้เด็กหญิงมีความรับผิดชอบการกระทำของตน สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ แต่ไม่จดทะเบียนสมรส เพราะอายุน้อยและเป็นอุปสรรคด้านการเรียนต่อ เด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มที่ศึกษาได้อยู่ร่วมกับสามีจำนวน 12 ราย ยกเว้น รายที่ 1 ซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศ เด็กหญิงจึงย้ายที่อยู่จากบ้านที่เกิดเหตุมาอยู่กับมารดาผู้ให้กำเนิดในจังหวัดอื่น

1.1.2 การช่วยเหลือการดำเนินชีวิตในระยะตลอด ครอบครัวแสดงความรักความเอาใจใส่เด็กหญิงวัยเยาว์และทารกในครรภ์เพิ่มขึ้น แนะนำวิธีการดูแลครรภ์ รวมทั้งวางแผนการเลี้ยงทารกหลังคลอด โดยผู้ปกครองและญาติวางแผนช่วยเหลือมารดาวัยเยาว์เลี้ยงลูก 2 รูปแบบคือ รับลูกไปเลี้ยงที่บ้านตนเอง และมาช่วยเลี้ยงลูกที่บ้านที่เด็กหญิงพักอาศัย ข้อมูลนี้สะท้อนว่าเด็กหญิงวัยเยาว์ เป็นวัยที่ยังไม่มีความพร้อมสำหรับการปรับบทบาทการเป็นมารดา เพราะไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามก็มีการมีผู้ช่วยเลี้ยงลูก เป็นการให้เวลาเด็กหญิงมีโอกาสร่วมเรียนรู้สังเกตวิธีการเลี้ยงดูทารก ฝึกความรับผิดชอบการกระทำของตนเอง ช่วยให้เด็กหญิงปรับบทบาทการเป็นมารดาในโอกาสต่อมา

ข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ผู้ปกครองปรับตัวยอมรับปรากฏการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์ได้ สังเกตได้จากการที่ผู้ปกครองและสมาชิกครอบครัวยอมรับการอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาของเด็กหญิงวัยเยาว์ ในขณะที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างเปิดเผย โดยมีช่วงเวลาสำคัญที่ต้องพักการเรียนแน่นอน คือ ระยะคลอดเท่านั้น

1.2 ความช่วยเหลือด้านการศึกษา เด็กหญิงวัยเยาว์ได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากครูตามหลักสูตรการสอนสำหรับเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงอายุ 13 - 19 ปี ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด แต่เด็กหญิงมีความคิดเห็นที่ไม่สามารถสร้างความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางเพศ เพศสัมพันธ์และการป้องกันการตั้งครรภ์ แต่ข้อมูลเรื่องเพศและตัวอย่างพฤติกรรมทางเพศ (เพศสัมพันธ์) จากเพื่อน มีผลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมทางเพศของเด็กหญิงมาก

ด้านการเรียนต่อ ผู้ปกครองและครูช่วยรักษาสีทึบของเด็กให้สามารถเรียนต่อได้ในโรงเรียนเดิมได้ แต่ดำเนินการได้เฉพาะโรงเรียนที่มีนโยบายยินยอมให้เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ศึกษาต่อเท่านั้น เด็กหญิงที่ต้องการเรียนต่อจึงมีโอกาเรียนจบภาคการศึกษาหรือปีการศึกษานั้น ๆ และสามารถกลับมาเรียนต่อหลังคลอดได้สะดวก เด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มที่ศึกษาได้ตั้งครรถ์ขณะเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 9 ราย ในเบื้องต้นเด็กหญิงได้ปิดบังการตั้งครรถ์เพื่อพยายามเรียนให้จบภาคการศึกษาหรือจบชั้นเรียน หลังจากเปิดเผยการตั้งครรถ์เด็กหญิงได้รับความช่วยเหลือดังที่กล่าวมาแล้ว และวางแผนเรียนต่อที่โรงเรียนเดิม 2 ราย วางแผนเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 2 ราย และไม่เรียนต่อ 5 ราย เนื่องจากต้องเลี้ยงลูกและมีปัญหาค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ พฤติกรรมการยอมรับเห็นใจการตั้งครรถ์ของครูและเพื่อนนักเรียนก็มีผลให้เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรถ์ลดความรู้สึกลอายเพื่อนสามารถเรียนหนังสือต่อที่โรงเรียนเดิมได้

ปัจจุบัน สังคมมีทางเลือกให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกที่จะเรียนรู้และสามารถเข้าถึงความรู้ได้ด้วยวิธีการหลากหลายด้วยการวางแผนการศึกษาในอนาคต โดยไม่จำเป็นต้องเข้าโรงเรียน โรงเรียนเป็นเพียงทางเลือกหนึ่งเช่นเดียวกับกับทางเลือกอื่น ๆ ซึ่งประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วยการกำหนดไว้เป็นกฎหมายว่าการศึกษามีได้สามรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตอบสนองความสนใจ ความถนัด ความพร้อม หรือข้อจำกัดของผู้เรียน การศึกษาตามอัธยาศัยนั้นถือว่าเปิดโอกาสนี้เอาไว้มากที่สุด แต่จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า หลังจากพักการเรียนไว้ในระยะตั้งครรถ์และระยะคลอด เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรถ์เลือกการศึกษานอกระบบมากที่สุด มีเด็กหญิง 2 คนเท่านั้นที่เลือกการศึกษาในระบบปกติ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งสื่อสารข้อมูลเหล่านี้ให้เด็กผู้ปกครอง และสถานศึกษาได้รับรู้ ทำความเข้าใจ เพื่อให้คำแนะนำเด็กที่ประสบปัญหาระหว่างการเรียนให้ทั่วถึงมากขึ้น

1.3 ความช่วยเหลือด้านสุขภาพ การป้องกันการตั้งครรถ์ เมื่อผู้ปกครองรับรู้การคบหาและการมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก ได้ตั้งเดือน แนะนำวิธีคุมกำเนิด เพราะฝ่ายหญิงยังเป็นเด็กหญิงวัยเยาว์ โดยเฉพาะเด็กหญิงที่ยังอยู่ในวัยเรียน เพื่อสนับสนุนให้เด็กหญิงไปโรงเรียนตามปกติให้จบภาคการศึกษาหรือปีการศึกษานั้น ๆ ก่อนเกิดการตั้งครรถ์โดยไม่ได้วางแผน

ภายหลังการเปิดเผยการตั้งครรถ์ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ หรือครู คอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมบทบาทการเป็นมารดา ความเครียดและความวิตกกังวลปัญหาการตั้งครรถ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์จึงลดลง เพราะได้รับความเข้าใจใส่ดูแลการดำเนินชีวิตประจำวัน คำแนะนำการดูแลตนเอง การดูแลลูกในครรภ์ และคำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน เด็กหญิงจึงมีความมั่นใจที่จะ

กลับไปเรียนหนังสือต่อ มั่นใจคบหากับเพื่อนนักเรียนในสังคมโรงเรียนได้ภายใต้สถานการณ์ที่ตนเองเป็นทั้งนักเรียน หญิงตั้งครรภ์ ภรรยาและเป็นแม่ในวัยเรียน

1.4 ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ พบว่า เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์และสามีบางคนยังคงพักร่วมบ้านกับผู้ปกครองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้ปกครองรับภาระการอุปการะทั้งคู่โดยไม่ได้จำแนกค่าใช้จ่าย แต่ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์เกี่ยวกับการคลอด เด็กหญิงสามารถใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าได้ ยกเว้นเด็กหญิงรายที่ 3 ซึ่งไม่มีบัตรประชาชน จึงได้รับคำแนะนำให้ติดต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเรื่องการจัดทำบัตรทองตามแนวทางหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ความช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย การดำเนินชีวิตประจำวัน การดูแลตนเองขณะตั้งครรภ์ การบำรุงร่างกายเพื่อให้ทารกในครรภ์สมบูรณ์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ยังศึกษาต่อและค่าใช้จ่ายด้านการเรียนของสามีเด็กหญิงวัยเยาว์บางรายที่ยังอยู่ในภาวะพึ่งพิงเช่นเดียวกัน ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ปกครองของทั้งสองฝ่ายตามความพร้อมของผู้ปกครอง แต่ในกรณีที่ฝ่ายชายประกอบอาชีพมีรายได้เป็นของตนเอง ฝ่ายชายเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้แก่เด็กหญิงวัยเยาว์ที่เป็นภรรยา ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงวัยเยาว์ได้รับความช่วยเหลือเบื้องต้นจากมารดาของตนเองมากที่สุด ส่วนบุคคลอื่นที่ช่วยเหลือรองลงมา ได้แก่ สามี ครู เพื่อน และเพื่อนบ้าน

สำหรับครอบครัวของเด็กหญิงวัยเยาว์และสามีที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ การตั้งครรภ์จะส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว การใช้ชีวิตคู่ การดำเนินชีวิตในสังคม และผลกระทบด้านการเรียนมากขึ้น ความเครียดและความวิตกกังวลเหล่านี้อาจส่งผลถึงทารกในครรภ์ และการเลี้ยงดูทารกที่จะเกิดมาด้วย โดยเด็กหญิงไม่สามารถสมัครงานตามกฎหมายเพื่อหารายได้เพิ่มให้แก่ครอบครัว เนื่องจากเด็กหญิงมีอายุต่ำกว่าหลักเกณฑ์การรับสมัครงานตามกฎหมายแรงงานไทย

2. แนวทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ตามข้อสรุปของการวิจัย

ข้อค้นพบจากการศึกษาประกอบกับการทบทวนวรรณกรรม พบว่า แนวทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ สามารถแบ่งเป็นการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร โดยผู้ปกครองร่วมกับครู และการช่วยเหลือเมื่อตั้งครรภ์ ดังนี้

2.1 แนวทางป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร โดยผู้ปกครองร่วมกับครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับการเตรียมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางเพศตามระยะพัฒนาการของเด็กช่วงอายุ 2 - 5 ปี หรือช่วงก่อนเข้าวัยเรียน และช่วงอายุระหว่าง

6 - 12 ปี หรือเมื่อเริ่มเข้าโรงเรียน แต่การเตรียมความพร้อมเด็กให้ปลอดภัยต่อการตั้งครรภ์ในวัยอันควร นอกจากการสอนในชั้นเรียนเรื่องการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของร่างกาย ต้องเชื่อมโยงระหว่างพัฒนาการทางกายภาพกับจิตใจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและปัญหาที่พบ รวมถึงวิธีจัดการกับความกดดันทางเพศด้วย

2.2 แนวทางให้ความช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ได้แก่ การส่งเสริมการดูแลตนเองสำหรับเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ด้านการดูแลตนเองที่จำเป็น การดูแลตนเองตามระยะพัฒนาการ และการดูแลตนเองเมื่อมีภาวะเบี่ยงเบนด้านสุขภาพ โดยมีหน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน มูลนิธิ หรือกองทุนเพื่อช่วยเหลือโดยเฉพาะ เช่น จัดความช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้านการเงิน หรือ เศรษฐกิจเพื่อให้เด็กมีรายได้ประจำ สำหรับการดำรงชีวิตและการเดินทางไปทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตรวจครรภ์ การฝากครรภ์ เพื่อเตรียมการเลี้ยงดูบุตรหรือการให้มีกลุ่มพี่เลี้ยงเพื่อการสนับสนุนทางด้านจิตใจที่มีการนัดพบกันเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนและหลังการคลอดบุตร และบทบาทที่สำคัญของผู้ปกครองในการดูแลเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ได้แก่ การจัดการนำเด็กหญิงที่ตั้งครรภ์เข้าสู่ระบบบริการสุขภาพโดยเร็วที่สุดเพื่อได้รับการดูแลครรภ์อย่างมีคุณภาพ

สรุปแนวทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ควรให้ความสำคัญกับการป้องกันก่อนการตั้งครรภ์ แต่ถ้าเกิดการตั้งครรภ์ นอกจากความช่วยเหลือตามบริบทแวดล้อมรายบุคคล เด็กหญิงควรได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

อภิปรายผล

เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ มีบริบทครอบครัวและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน แต่ต่างได้รับประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยเยาว์ในภาวะที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเอง โดยไม่มีความรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและพัฒนาการการตั้งครรภ์ ไม่กล้าสื่อสารกับผู้ปกครองหรือครูภายหลังการมีเพศสัมพันธ์ เพราะรู้ว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเด็กและวัยเรียนเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ภายหลังจากตั้งครรภ์ เด็กหญิงวัยเยาว์ได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัว สามี โรงเรียน ตามบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาได้สะท้อนว่าในระยะแรกของการตั้งครรภ์ เด็กหญิงวัยเยาว์ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคมไทย ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วิถีชีวิตของเด็กหญิงวัยเยาว์

แม้ว่าเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์มีลักษณะที่พหุอาศัยและชีวิตด้านการศึกษาแตกต่างกัน แต่ต่างได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลงทางเพศ เนื่องจากในช่วงนี้เด็กหญิงวัยเยาว์อยู่ระหว่างพัฒนาเอกลักษณ์ตนเองเพื่อเปลี่ยนผ่านวัยเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ ร่างกายสร้างฮอร์โมนเพศโดยธรรมชาติ

ตามแรงขับทางเพศและการเติบโตของร่างกาย (Erickson, 1963) ฮอร์โมนเพศทำให้มีความสนใจเพศตรงข้าม เริ่มคบหาเพื่อนชาย เมื่อใกล้ชิดกันเพิ่มขึ้น ได้รับการโน้มน้าวด้วยคำพูด รู้สึกคล้อยตาม เมื่อได้รับการสัมผัสร่างกายทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศ แต่เด็กหญิงไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ถูกต้องเหมาะสม จึงยินยอมมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย (ยกเว้นรายที่ 1) เด็กหญิงวัยเยาว์ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแบบนี้ รับรู้พฤติกรรมทางเพศมาจากเพื่อนนักเรียนและสื่อ แต่ไม่ได้รับรู้วิธีป้องกันการตั้งครรภ์ เมื่อมีเพศสัมพันธ์จึงเกิดการตั้งครรภ์โดยที่ไม่มีความพร้อม ประกอบกับความจำเป็นด้านเศรษฐกิจ ทำให้ผู้ปกครองต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพมาก หรือ บางรายต้องเดินทางไปทำงานที่ต่างจังหวัด ผากถูกไว้กับญาติ ขณะที่บางรายพักอาศัยร่วมบ้านกัน แต่ผู้ปกครองออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ทำให้เด็กหญิงวัยเยาว์และเพื่อนชายมีโอกาสร่วมกันตามลำพังมากขึ้น จึงมีการเลือกใช้บ้านของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นสถานที่ที่มีเพศสัมพันธ์ได้โดยสะดวก เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ เด็กหญิงวัยเยาว์อยู่ในภาวะพึ่งพิง ส่วนมากไม่สามารถรับผิดชอบทารกที่จะเกิดมาได้ด้วยตนเอง การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์จึงต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ปกครองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ผลการศึกษา อภิปรายในประเด็นประสบการณ์การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์ การปรับตัวตามพัฒนาการหญิงตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ และแนวทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ได้ดังนี้

ประสบการณ์การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เหตุผลที่ทำให้เด็กหญิงวัยเยาว์มีเพศสัมพันธ์ คือ อิทธิพลของความรักที่ฝ่ายชายนำมายื่นเป็นข้อต่อรองทำให้เด็กหญิงยินยอมมีเพศสัมพันธ์ เพราะคิดว่าเป็นวิธีการทำให้คนรักมั่นใจในความรักของตนเอง เหตุผลที่ทำให้เด็กหญิงยินยอมมีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายชาย สอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 - 6 ในเขตสาธารณสุขที่ 11 ได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร นครพนม สกลนคร และกาฬสินธุ์ เขต 14 ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร และศรีสะเกษ (สุภลักษณ์ ชนธรรมสถิต และปนัดดา สุขสำราญ, 2548, บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าความรักและอยากลองเป็นสาเหตุสำคัญของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ทั้งนี้เนื่องจากเด็กหญิงวัยเยาว์ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้นยังไม่สามารถแยกความรักกับการมีเพศสัมพันธ์ออกจากกันได้ เพราะคิดว่าความรักหมายรวมถึงอารมณ์ ความรู้สึก และเพศสัมพันธ์ ซึ่งเชื่อมโยงความรู้สึกซึ่งระหว่างตนกับคนรัก (สุพนิดา ชัยวิทย์, 2551, หน้า 66) นอกจากนี้ การที่เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ส่วนมากยังอยู่ในระบบ โรงเรียนระดับมัธยมต้น สะท้อนถึงการขาดประสิทธิภาพการสอนเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน ดังผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการฟังเสียงของเยาวชน

จากภาคต่าง ๆ เรื่องเพศศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข (2550, หน้า 1) พบว่า สิ่งที่ยาวรุ่นอยากรู้ มีทั้งการช่วยเหลือนตัวเอง ออร์ลเซ็กซ์ การสอนใส่ถุงยางอนามัย การมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ผลของการทำแท้ง การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ทางเพศ การจัดการเมื่อมีความต้องการทางเพศ การดูแลวัยวะเพศ ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศกับผู้ใหญ่และเพื่อน ลีลาการมีเพศสัมพันธ์ เมื่อเด็กวัยรุ่นไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจตามที่สนใจ จึงเป็นเหตุให้เด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มหนึ่งตั้งครรภ์เพราะขาดความรู้ในเรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกรายเป็นมารดาโดยไม่สมัครใจ สำหรับประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของเด็กหญิงนอกจากผู้ที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ 1 ราย ซึ่งเป็นรายที่มีเพศสัมพันธ์แบบไม่เต็มใจแล้ว เหตุการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์เริ่มจากความใกล้ชิด การนัดหมาย มีสถานการณ์ที่ต้องอยู่ด้วยกันตามลำพัง สอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการนัดและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้ามสูง มีโอกาสมีเพศสัมพันธ์มาก (ฉัฐพร สายพันธุ์, 2546, บทคัดย่อ) วัยรุ่นคิดว่าการสัมผัสจากเพื่อนชาย โดยเฉพาะคนรักไม่ใช่เรื่องเสียหายจึงไม่ถือตัว ลักษณะความสัมพันธ์ชายหญิงจึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์มากขึ้นด้วย (สุพนิดา ชัยวิทย์, 2551, หน้า 69) จะเห็นได้ว่าข้อค้นพบจากเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ศึกษา ซึ่งอยู่ต่างภูมิภาค ต่างโรงเรียน ต่างชั้นเรียน ต่างมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ใกล้เคียงกัน สะท้อนถึงภาพสังคมวัยรุ่นไทยชายหญิงที่มีความสัมพันธ์ทางเพศในผู้ที่มีอายุน้อยลง และความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่นที่คิดว่าการมีเพศสัมพันธ์ ตั้งครรภ์ ทำแท้ง คลอดบุตร ลาออกระหว่างเรียน เพราะตั้งครรภ์ การอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาในวัยเรียนเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพราะพบเห็นได้ทั่วไปจากพฤติกรรมเพื่อนนักเรียน รุ่นพี่ และรุ่นน้องวัยเรียน

ลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์สอดคล้องกับผลการศึกษาลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ของหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของอารี ใจคำปิ่น และคณะ (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า วัยรุ่นเริ่มจากการเป็นแฟนในโรงเรียน จากนั้น ตั้งใจมีเพศสัมพันธ์ตามการยุแหย่ของเพื่อน หรือมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ตั้งใจเนื่องจากอยู่กันตามลำพังและมีการดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ที่น่าสังเกตคือ เด็กวัยรุ่นเลือกบ้านฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นสถานที่มีเพศสัมพันธ์ในช่วงเวลาที่ผู้ปกครองไม่อยู่บ้าน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ สุกลักษณ์ ธนธรรมสถิต และปนัดดา สุขสำราญ (2548, บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าสถานที่ที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีทั้งที่ที่พักตนเอง ที่พักคนที่มิเพศสัมพันธ์ด้วย และบ้านเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 25.8, 20.1 และ 20.6 ตามลำดับ โดยให้เหตุผลกับผู้ปกครองว่าไปบ้านเพื่อน หรือพาเพื่อนมาเที่ยวบ้าน ประกอบกับผู้ปกครองไว้ใจ ไม่ได้สังเกตพฤติกรรมของเด็ก เด็กจึงมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีการวางแผนมีบุตร ไม่คุมกำเนิด แม้ว่าเด็กหญิงรู้สึกรังเกียจกังวลกับการมีเพศสัมพันธ์ แต่เด็กหญิงก็มีเพศสัมพันธ์ต่อเนื่องทั้งที่สมัครใจและไม่สมัครใจ ข้อมูลนี้สะท้อนถึง

การขาดความตระหนักของเด็กหญิงวัยเยาว์ ฝ่ายชาย และผู้ปกครองทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะเหตุผลที่เด็กหญิงวัยเยาว์คิดว่าการมีเพศสัมพันธ์โดยที่ตนเองเป็นเด็กแม่ไม่ได้ป้องกันก็ไม่น่าทำให้ตนเองตั้งครรภ์หรือมีบุตรได้

จากข้อค้นพบ ที่พบว่าไม่มีเด็กหญิงวัยเยาว์รายใดเลือกปรึกษาปัญหาด้านเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์กับครูหรือบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง อี้อัดใจ ลำบากใจ อับอายในการไปขอคำแนะนำวิธีการคุมกำเนิดที่เหมาะสม หรือบางรายมีอาการข้างเคียงจากการคุมกำเนิดก็ไม่กล้ารับคำปรึกษาปัญหาจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ก็พยายามหาทางออกหรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่น กินยาสตรีเบโล วางแผนทำแท้ง พฤติกรรมทางเพศของเด็กหญิงกลุ่มที่ศึกษา บ่งบอกว่าเด็กหญิงไม่สามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารเรื่องเพศและแหล่งข้อมูลสุขภาพได้สะดวก นับตั้งแต่ช่วงเตรียมตัวเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กเป็นวัยรุ่น ช่วงเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศช่วงที่มีการคบหาเพื่อนชาย มีเพศสัมพันธ์ระยะตั้งครรภ์และคลอด ทั้งนี้เนื่องจากบรรทัดฐานทางสังคมไทยได้ปลูกฝังความคิดเด็กไทยว่า ต้องรักษานวลสงวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส เมื่อเด็กมีเพศสัมพันธ์จึงไม่กล้าขอคำปรึกษาจากผู้ปกครอง ครู หรือผู้ใหญ่ที่ตนรู้จัก อีกทั้งเด็กหญิงวัยเยาว์เป็นวัยที่ไม่ใช่เป้าหมายการให้ความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดในสังคมไทย ระบบการศึกษาไทยและกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้น ในสถานการณ์ปัจจุบัน ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนไปจากอดีต ผู้ปกครองต้องทำความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลง ปรับวิธีสื่อสารกับเด็กในครอบครัวให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ไว้วางใจ โดยทุกครั้งผู้ปกครองควรแสดงให้เด็กรับรู้ถึงความรัก ความเอาใจใส่ พร้อมให้ความช่วยเหลือ ให้อภัย อยู่เคียงข้างเป็นกำลังใจในทุกเหตุการณ์ให้เด็กรับรู้ถึงความปลอดภัยและกล้าขอคำปรึกษาเมื่อตนเองได้กระทำการที่ไม่เหมาะสม เพื่อรับความช่วยเหลือตั้งแต่ระยะเริ่มแรก

เด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มที่ศึกษา ส่วนมากไม่รับรู้สัญญาณเตือนการตั้งครรภ์จากการเปลี่ยนแปลงทางกายในระยะเริ่มแรก เช่น ประจำเดือนไม่มาตามปกติ หน้าอกคัดตึง แต่เด็กหญิงบางรายรับรู้การตั้งครรภ์โดยยืนยันจากการใช้ชุดตรวจปัสสาวะที่ซื้อจากร้านขายยามาตรวจยืนยันการตั้งครรภ์ด้วยตนเอง ระยะเวลาในการตัดสินใจตรวจการตั้งครรภ์ขึ้นอยู่กับที่ได้รับคำแนะนำการสนับสนุนจากบุคคลข้างเคียง ได้แก่ สามี และมารดา ตามลำดับ แต่ส่วนมากรับรู้การตั้งครรภ์จากภาวะเด็กคื่น ซึ่งในครรภ์แรกเด็กในครรภ์จะเริ่มคื่นเมื่ออายุครรภ์ 4 เดือน - 4 เดือนครึ่ง ซึ่งค่อนข้างล่าช้าสำหรับการดูแลครรภ์ หลังจากรับรู้การตั้งครรภ์เด็กหญิงเลือกปรึกษาเรื่องการตั้งครรภ์กับผู้ที่ทำให้ตนเองตั้งครรภ์เป็นคนแรกและปิดบังผู้อื่นไว้เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกตำหนิ เนื่องจากรับรู้ว่าสังคมไทยยังไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ในวัยเรียน และการตั้งครรภ์ในวัยเด็ก ดังนั้น เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ส่วนมากจึงฝากครรภ์ล่าช้ากว่าเกณฑ์การดูแลก่อนคลอดของกระทรวงสาธารณสุข

ทักษะ สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามแนวคิดของอีริกสัน (Erickson, 1963) ที่พบว่า ช่วงอายุ 4 - 5 ปี หรือขั้นเคลื่อนไหว - ปุ่มเพศ เป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีความสนใจเรื่องเซ็กส์ และเพิ่มความสนใจมากขึ้นในช่วงอายุ 6 - 12 ปี หรือขั้นนั่งเฉย ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กต้องเข้าโรงเรียน สภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทำให้เด็กเกิดความสนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ความต้องการทางเพศของเด็ก จึงถูกเบี่ยงเบนและสงบลง อีริกสันเชื่อว่า ช่วงนี้เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับพ่อแม่และครู ในการเตรียมความพร้อมให้ลูกรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งอีริกสัน คาดว่าการเตรียมพร้อมให้เด็กในขั้นนั่งเฉยจะส่งผลให้เด็กมีความพร้อมสำหรับพัฒนาการวัยรุ่นที่ ความรู้สึกทางเพศของเด็กตื่นตัวขึ้นจากฮอร์โมนเพศ แต่จากข้อเท็จจริงที่พบว่าเด็กหญิงมีเพศสัมพันธ์ และตั้งครรภ์ในช่วงอายุต่ำกว่า 15 ปี แสดงถึงการกระทำที่ไม่สนใจประเพณีของสังคม หากเพียงแต่ ต้องการแสวงหาความสุข การที่วัยรุ่นสนใจเรื่องเพศมากนั้นเป็นผลมาจากแรงกระตุ้นทางเพศและความก้าวร้าวของจิตไร้สำนึกถูกกระตุ้น การรับรู้เรื่องเพศจากสื่อที่มีการนำเสนอเรื่องเพศล่อแหลมมากขึ้น การเรียนรู้เรื่องเพศสามารถเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางสังคมได้หลายช่องทาง โดยเฉพาะ การรับสื่อประเภทช่วยยุงกันเคยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ โดยเฉพาะเด็กที่ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมตามช่วงวัยหรือการฝึกใช้ความคิดแยกแยะข้อมูลที่ได้รับ จะถูกชักจูงให้เชื่อ สิ่งที่ได้รับจากสื่อได้ง่าย สอดคล้องกับผลสำรวจพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในประเทศไทย พบว่าการให้ความรู้ ทักษะการปฏิบัติพฤติกรรมทางเพศหรือเพศศึกษาแก่เด็กวัยรุ่นในสังคมไทย ยังไม่เข้มแข็ง เพราะเริ่มให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาในวัยรุ่นที่อายุเฉลี่ย 14 ปี แต่ประมาณร้อยละ 60 ของวัยรุ่นได้ข้อมูลส่วนใหญ่จากเพื่อนและสื่อ เช่น หนังสือ วีดีโอ สื่อ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต (สถาบันประชากรและสังคม และสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2003) อีกทั้งระบบครอบครัวที่อ่อนแอลงจากความจำเป็นในการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลสื่อสารเรื่องเพศกับลูก เอื้อให้เด็กมีโอกาสรับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มเติมจากเพื่อนที่ความรู้ที่ไม่ถูกต้องแต่เป็นแหล่งความรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น การบอกเล่า ประสบการณ์ทางเพศของเพื่อน ซึ่งมีความหมายและส่งอิทธิพลต่อความอยากรู้อยากลองของวัยรุ่นอย่างยิ่ง เพราะค่านิยม ทักษะคิดของเด็กวัยรุ่นอิงความคิดของเพื่อนมากกว่าสังคม (สุพนิดา ชัยวิทย์, 2551, หน้า 68) ความสนใจเรียนรู้เรื่องเพศจนถึงขั้นทดลองเรียนรู้ประสบการณ์ทางเพศมีแนวโน้มเกิดขึ้นในเด็กหญิงวัยเยาว์ที่อายุน้อยลง เด็กหญิงที่ไม่ยินยอมมีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายชายในช่วงแรก ที่อยู่ใกล้ชิดกัน เมื่อถูกคนรักขอร้องหลายครั้งจึงยินยอม โดยให้เหตุผลกับตนเองว่า ยอมเพราะรัก และเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดต่อเนื่องมาจากความรักจึงไม่ใช่สิ่งที่ผิด อิทธิพลพฤติกรรมทางเพศนี้ได้เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางเพศเป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้เด็กวัยรุ่นกังวลมากที่สุด ขณะที่ระบบ การศึกษา ระบบการดูแลของครอบครัวและสังคมไม่ได้เตรียมความพร้อมเด็กให้มีทักษะในการจัดการ

กับอารมณ์ ความรู้สึกทางเพศที่เกิดขึ้นเท่าที่ควรจึงเกิดสถานการณ์เด็กหญิงวัยเยาว์ตั้งครรภ์เพิ่มขึ้น ในขณะที่เด็กวัยรุ่นมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ทางเพศน้อย เพราะสมองส่วนการใช้เหตุผล ยังไม่พัฒนาอย่างสมบูรณ์ ภายหลังมีเพศสัมพันธ์เด็กหญิงต้องการการยอมรับจากคนรักซึ่งจะช่วย สนับสนุนให้เด็กหญิงเกิดความมั่นคงด้านจิตใจว่าตนเองและลูกในครรภ์จะได้รับการยอมรับด้วย สำหรับเด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มที่ศึกษา จำนวน 12 ใน 13 ราย มีสถานภาพคู่ อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา อย่างเปิดเผย

จะเห็นได้ว่า ถ้าภายในครอบครัวไม่มีการสื่อสารทางเพศกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ การตั้งครรภ์เกิดขึ้นในเด็กหญิงวัยเยาว์ที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวได้ ดังนั้น การป้องกันการตั้งครรภ์ ที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กวัยรุ่น จึงควรเน้นการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว

ความพร้อมในการมีบุตร เด็กหญิงวัยเยาว์ส่วนมากมีเพศสัมพันธ์จากความสมัครใจของ ตนเอง แต่การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์กลับเป็นเรื่องนอกเหนือความต้องการ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ จึงพยายามยุติการตั้งครรภ์ด้วยวิธีต่าง ๆ เมื่อไม่สำเร็จจึงปรับตัวและพัฒนาบทบาทตามพัฒนาการ หญิงตั้งครรภ์ต่อไป โดยความสามารถในการปรับตัวขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับจากสมาชิก ครอบครัว ครูญาติ และเพื่อนบ้าน ดังนั้น เมื่อเด็กหญิงยอมรับการตั้งครรภ์หรือเมื่อการตั้งครรภ์ จำเป็นต้องดำเนินต่อไป เด็กหญิงจะต้องการความช่วยเหลือมากทั้งด้านการดูแลก่อนคลอด ระยะเวลาคลอด และการดูแลหลังคลอด ซึ่งเด็กหญิงต้องปฏิบัติตามบทบาทการเป็นลูก บทบาทแม่ เมีย ควบคู่กับ บทบาทนักเรียนด้วย อธิบายได้ด้วยแนวคิดของอีริกสัน (Erickson, 1963) ที่เชื่อว่า ช่วงวัยรุ่นยังต่อสู้ เพื่อมีเอกลักษณ์ จึงไม่สามารถมีความใกล้ชิดอย่างแท้จริง แต่ความรักที่มีวุฒิภาวะของหนุ่มสาวที่อยู่ ในวัยผู้ใหญ่ต้น ๆ อายุ 20 ถึง 24 ปี จะมีการพึ่งพาซึ่งกันและกันและมีเอกลักษณ์ร่วมกัน ความใกล้ชิด ที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคู่สัมพันธ์ได้สร้างเอกลักษณ์แล้ว และมีความซื่อสัตย์ต่อกัน ดังนั้น การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายที่เกิดขึ้น โดยที่เด็กหญิงยังมีพัฒนาการ ทางบุคลิกภาพไม่สมบูรณ์เพียงพอสำหรับการเป็นมารดา แต่เมื่อเด็กหญิงรับรู้การมีตัวตนของทารก จากการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและการรับรู้ภาวะลูกดิ้น จึงเกิดสร้างสัมพันธ์ภาพกับทารกในครรภ์ เพิ่มขึ้น

การปรับบทบาทการเป็นมารดา เด็กหญิงวัยเยาว์กลุ่มที่ศึกษามีการปรับตัวตามพัฒนาการ ของหญิงตั้งครรภ์ได้ภายหลังจากเปิดเผยการตั้งครรภ์ เนื่องจากได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนจากบุคคล ใกล้ชิดตามระยะเวลาที่ได้รับรู้ข้อมูลการตั้งครรภ์ สอดคล้องกับ ทฤษฎีพัฒนาการของ อีริกสัน (Erickson, 1963) อธิบายว่า การปรับตัวของบุคคลจะดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับโอกาสให้ ใกล้ชิดกัน เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้ที่มีสัมพันธ์ภาพด้วย ในช่วงวัยรุ่นผู้มีอิทธิพลสำคัญในการ ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความภาคภูมิใจคือ การยอมรับจากคู่รัก เมื่อมีเพศสัมพันธ์ซึ่งเด็กหญิงวัยเยาว์รับรู้ว่า

เป็นการแสดงถึงการยอมรับตนเอง เป็นจุดเริ่มของพัฒนาการสัมพันธ์ภาพระหว่างหญิงตั้งครรภ์และบุตรในครรภ์ (Klaus & Kennell, 1982, pp. 72-82) ส่วนความรักจากพ่อแม่ เพื่อน และสังคม ช่วยให้วัยรุ่นมีการปรับตัวที่ดีได้ ดังนั้น เด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผนการมีบุตร ไม่พร้อมที่จะมีบุตร แต่เมื่อการตั้งครรภ์ได้รับการยอมรับจากฝ่ายชายและครอบครัว ประกอบกับพัฒนาการของทารกในครรภ์ เมื่อเด็กหญิงรับรู้สัญญาณลูกดิ้นจึงเกิดความผูกพันกับทารก มีความรัก ต้องการบุตรได้ ความพร้อมนี้ส่งผลให้เด็กหญิงปรับบทบาทมารดาได้ดี (วันเพ็ญ กุลนริศ, 2530, หน้า 85) เอาใจใส่ ดูแลสุขภาพตนเองและลูกมากขึ้น เช่น ไปฝากครรภ์ เรียนรู้วิธีการเลี้ยงลูก การให้นมลูก เตรียมพร้อมที่จะเลี้ยงลูกหลังคลอด โดยการฝากครรภ์เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปรับตัวที่เหมาะสมของเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ ดังนั้น การที่เด็กหญิงวัยเยาว์มีสถานภาพคู่ (ยกเว้นรายที่ 1) แสดงว่าสามีและครอบครัวยอมรับสถานภาพการเป็นภรรยา (เขาวลัักษณ์ เสรีเสถียร, 2543, หน้า 124)

แนวทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์

การตั้งครรภ์ที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเด็กหญิงวัยเยาว์กับฝ่ายชาย ฝ่ายชายมีทั้งบรรลุนิติภาวะและยังไม่บรรลุนิติภาวะ ประกอบอาชีพแล้วและยังอยู่ในภาวะพึ่งพิง บางรายอยู่ในวัยเรียนเช่นเดียวกับเด็กหญิงวัยเยาว์ แต่บริบทสังคมไทยทำให้การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์ โดยเฉพาะเด็กหญิงที่อยู่ในกำลังเรียนส่งผลกระทบต่อเด็กหญิงมากกว่าฝ่ายชายอย่างชัดเจน ดังเช่นผลการสำรวจพฤติกรรมเด็กไทยในระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษาทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในโครงการติดตามสภาวะการณ์เยาวชนรายจังหวัด (มดิชนรายวัน, 2549, หน้า 27) พบประมาณ 1 ใน 4 ของเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 15 ปีที่ตั้งครรภ์ ต้องออกจากโรงเรียนระหว่างการศึกษาดังกล่าว ตรงกันข้ามไม่พบรายงานผลกระทบต่อฝ่ายชาย

จากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud, 1910) พบว่า การที่มนุษย์มีความสนใจเรื่องเพศ และต้องการมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นพัฒนาการบุคลิกภาพที่เกิดขึ้นตามปกติของมนุษย์ ซึ่งได้อธิบายไว้ว่าความตึงเครียดทางเซ็กส์เริ่มเกิดขึ้นที่อวัยวะเพศ ตั้งแต่ช่วงอายุ 4-5 ปี จนถึงในช่วงก่อนระยะสืบพันธุ์ แต่บุคคลสามารถควบคุมการแสดงออกโดยจิตเหนือสำนึก ได้แก่ ความรู้สึกผิดชอบและความรู้สึกผิด ทำให้มีการเบี่ยงเบนพลังทางเพศไปทำอย่างอื่นในช่วงเวลาที่ยังไม่เหมาะสม เช่น เรียนหนังสือและฝึกทักษะ ดังนั้น ตามแนวคิดของฟรอยด์ การมีเพศสัมพันธ์ควรเกิดขึ้นในระยะสืบพันธุ์ การคบเพื่อนชายใกล้ชิดกันจนกระทั่งมีเพศสัมพันธ์กัน อาจอธิบายได้ว่าครอบครัวและโรงเรียนไม่สามารถให้การดูแลเพื่อเบี่ยงเบนพลังทางเพศของเด็กไปทำกิจกรรมอื่นที่สร้างสรรค์ เด็กขาดทักษะการควบคุมอารมณ์ความรู้สึกทางเพศ จึงมีการแสดงออกในสังคมที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง ต้องฝึกให้เด็กหญิงวัยเยาว์มีทักษะในการจิตวิเคราะห์ความพร้อม คาดการณ์ผลที่จะตามมาและความสามารถในการรับผิดชอบการกระทำของตนเอง

เด็กหญิงวัยเยาว์อายุ 10 -15 ปีกลุ่มที่ศึกษา อยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างขั้นหนึ่งเฉกกับขั้นวัยรุ่น ตามทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน (Erikson, 1963) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าช่วงวัยนี้เด็กสนใจเรื่องเพศมาก แต่เด็กเบี่ยงเบนความสนใจไปกับการเรียนรู้สิ่งอื่นในโรงเรียนเพราะเป็นวัยเรียน ดังนั้นถ้าผู้ปกครองและครูเอาใจใส่เด็ก ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของเด็ก ผู้ปกครองและครูสามารถร่วมมือกันเตรียมเด็กไปสู่ช่วงวัยรุ่นได้โดยสื่อสารทางเพศกับเด็กตามการเปลี่ยนแปลงจริง ฝึกเด็กให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางเพศ ถ้าผู้ปกครองและครูปฏิบัติบทบาทลดน้อยลงหรือปฏิบัติไม่เต็มที่ เปิดโอกาสให้เด็กรับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลภายนอกและสื่อสารสาระที่เข้าถึงง่ายแต่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้เด็กไม่กล้าขอคำปรึกษาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเพศเพราะอาย ไม่กล้าปรึกษาเมื่อมีเพศสัมพันธ์หรือตั้งครรภ์เพราะรู้สึกผิด

การช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ในระยะแรก ผู้ปกครองร่วมกับครูควรร่วมกันดำเนินการเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ระยะต่อมาเมื่อป้องกันไม่สำเร็จจึงให้ความช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์ จากผลการศึกษารั้วนี้ พบว่า การขาดการเตรียมเด็กเข้าสู่วัยรุ่น ทำให้ปัญหาถูกปิดบัง เด็กจึงไม่สามารถขอรับความช่วยเหลือที่เหมาะสมได้ทันเวลาที่ ทั้งด้านสังคม สุขภาพ การศึกษา และเศรษฐกิจ อย่างไรก็ดี กรณีที่ผู้ปกครองเลือกวิธีให้เด็กหญิงวัยเยาว์อยู่กับสามีระหว่างเรียน เป็นการกระทำที่ขัดกับวัฒนธรรมไทย สังคมทั่วไปยังไม่ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์และตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปัญหาด้านสุขภาพ คือ ความสมบูรณ์แข็งแรงของทารกในครรภ์ เนื่องจากแม่อายุน้อย ด้านเศรษฐกิจ เด็กหญิงวัยเยาว์ยังต้องพึ่งพิงการเลี้ยงดูจากผู้ปกครองตนเอง สำหรับการศึกษาศึกษา โรงเรียนมีความแตกต่างด้านนโยบายช่วยเหลือเด็กนักเรียนตั้งครรภ์ ซึ่งถ้าวิเคราะห์ปัญหาเด็กนักเรียนตั้งครรภ์ พบว่า ครูเกี่ยวข้องกับการเตรียมความรู้และทักษะในการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยรุ่น เมื่อเด็กหญิงตั้งครรภ์ ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองแสดงความรับผิดชอบต่อการไม่บรรลุนิติภาวะในการสอน โดยดูแลให้เด็กหญิงรับผิดชอบการศึกษาต่อตามบทบาทนักเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการศึกษา

1. กำหนดนโยบายช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เด็กที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ที่ต้องการศึกษาต่อให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน
2. จัดระบบตรวจสอบการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ตามนโยบายช่วยเหลือเด็กหญิงวัยเยาว์ที่ตั้งครรภ์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านพัฒนาสังคม

1. เพิ่มช่องทางการสื่อสารสถานการณ์การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์ เพื่อกระตุ้นสังคม

โดยเฉพาะ โรงเรียนควรมีการทบทวนวิธีการเรียนการสอนอนามัยเจริญพันธุ์หรือเพศศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงช่วงวัยรุ่น

2. จัดบริการปรึกษาทางเลือก ให้เข้าถึงผู้ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม จัดให้มีสถานที่ให้คำปรึกษาโดยเฉพาะ เพื่อเพิ่มโอกาสเข้าถึงข้อมูลการเปลี่ยนแปลงช่วงวัยรุ่นและการจัดการปัญหาสำหรับเด็กหญิงวัยเยาว์ทั่วทุกภูมิภาคของไทย

3. เพิ่มจำนวนแหล่งบริการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมทั้งขยายบริการรองรับการสังคมสงเคราะห์ การฟื้นฟูร่างกาย จิตใจและสร้างเครือข่ายดูแลป้องกันในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงของสถานการณ์สูง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษากระบวนการการลดอัตราการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์
2. ศึกษาสถานการณ์การตั้งครรภ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์ต่อเนื่อง
3. ศึกษาติดตามพัฒนาการด้านกาย จิต และอารมณ์ของเด็กหญิงวัยเยาว์และบุตร